

РЕСПУБЛИКА БУРЯТИЯ

БУРЯАД УЛАСАЙ

ЗАКОН

ХУУЛИ

**Үнгуулийн хуулийн халбарид
Буряад Уласай хуули тогтоолгын зарим шийдхэбэринүүдтэ
хубилалтанууды оруулха тухай**

*Буряад Уласай Арадай Хурал
2025 оной ноябриин 13-да
баталан абаа*

1-дэхи статья

«Буряад Уласай Үнгуулийн комисси тухай» гэхэн 2003 оной апрелиин 25-ай № 287-III Буряад Уласай Хуулида (Буряад Уласай Хуулита шийдхэбэринүүдэй суглуулбари, 2003, № 4 (49); 2006, № 3 (84), № 10 – 11 (91 – 92); 2007, № 4 – 5 (97 – 98), № 6 – 7 (99 – 100); 2008, № 4 – 5 (109 – 110); 2009, № 1 – 2 (118 – 119), № 9 – 10 (126 – 127); 2010, № 6 – 7 (135 – 136), № 8 – 10 (137 – 139); 2011, № 1 – 3 (142 – 144), № 4 – 5 (145 – 146), № 8 – 10 (149 – 151); 2012, № 3 (156), № 4 (157); 2013, № 3 (168), № 11 (176), I хуби; 2014, № 5 (182); 2017, № 3, I хуби; «Бурятия» сонин, 2003, апрелиин 30; 2006, мартын 11, ноябриин 24; 2007, июниин 5, июлиин 3; 2008, майн 6; 2009, мартын 17, октябриин 17; 2010, июлиин 14, октябриин 9, октябриин 14; 2011, мартын 16, майн 11, октябриин 19; 2012, мартын 16, майн 15; 2013, мартын 14, ноябриин 21; 2014, майн 13, июлиин 11, октябриин 10; 2015, мартын 17, майн 19, июлиин 10, декабриин 25; 2016, мартын 11, июлиин 8, сентябриин 30; 2017, июлиин 21; Буряад Уласай гүрэнэй засагай зургаануудай албан ёһоной портал (www.egov-buryatia.ru), 2013, ноябриин 15; 2014, майн 8, июлиин 7, октябриин 9; 2015, мартын 13, майн 5, июлиин 8, декабриин 18; 2016, мартын 9, июлиин 4, сентябриин 28; 2017, мартын 10, июлиин 10; 2018, мартын 15, майн 10, декабриин 13; 2019, апрелиин 29, октябриин 8; 2020, майн 14, декабриин 7; 2021, майн 5, июлиин 7; «Мэдээсэлтэй «Буряад үнэн» агентствo» гэхэн сүлжээтэ хэблэл, 2022, июлиин 8, ноябриин 29; 2023, майн 2, ноябриин 24; 2024, майн 2, июлиин 9, ноябриин 27; 2025, мартын 10) удаадахи хубилалтанууды оруулха:

1) 8-дахи статьяда:

а) 11.1-дэхи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«11.1. Хэрбээ эрх мэдэлдэнь Комиссиин гэшүүниие томилогдон хабаатай зургаанай Комиссиин гэшүүнэй бүрин этигэмжэнүүдые болзорхоо урид болюулха тухай шийдхэбэри гушан үдэрэй туршада абаагүй хаань, харин хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэрийн албан ёһоор томилогдон (томилогдон) үдэрһөө эхилхэн хугасаада, бүгэдын ханал хурялгын зарлагдаһан үдэрһөө эхилхэн хугасаада болон хунгалта, бүгэдын ханал хурялга эмхидхэжэ байһан Комиссиин хунгалтын, бүгэдын ханал хурялгын дүнгүүдые элирхэйлтэр - Комиссиин гэшүүнэй бүрин этигэмжэнүүдээ хуряаха, үгы гээл тэрээндэ уялгануудаа дүүргэхэ аргагүй болгон бусад үндэһэнэй бии болоһон тухай мэдүүлгын бэшэмэл түхэлөөр тус зургаанда орон үдэрһөө арбан үдэрэй туршада Комиссиин энэ гэшүүнэй бүрин этигэмжэнүүдые болюулха тухай шийдхэбэрийе Комисси заагдаһан болзорой дүүрэхэн үдэрһөө гурбан үдэрэй туршада абадаг.»;

б) 14-дэхи пунктда:

нэгэдэхи мэдүүлэл удаадахи найруулгаар бэшэхэ: «хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэрийн албан ёһоор томилогдон (томилогдон) үдэрһөө эхилхэн хугасаада, бүгэдын ханал хурялгын зарлагдаһан үдэрһөө эхилхэн хугасаада ба хунгалта, бүгэдын ханал хурялга эмхидхэжэ байһан Комиссиин хунгалтын, бүгэдын ханал хурялгын дүнгүүдые элирхэйлтэр Комиссиин гэшүүниие томилхо эрх мэдэлтэй зургаан тус статьягай 11, 11.2, 11.3 ба 13-дахи пунктнуудта заагдаһан ушар шалтагануудаар гарагшын орондо Комиссиин шэнэ гэшүүниие «Оросой Холбоото Уласай эрхэтэдэй хунгуулиин эрхэнүүдэй болон бүгэдын ханал хурялгада хабаадаха эрхын гол лаб найдуулганууд тухай» гэхэн Холбоото уласай хуулиин 22, 23-дахи статьянуудаар тогтоогдон эрилтэнүүдэй ёһоор тэрэнэй гараһан үдэрһөө арбан үдэрэй үнгэрхэһөө орой бэшэ томилхо ёһотой.»;

хоёрдохи мэдүүлэл соо «харын» гэхэн үгы «гушан үдэрэй» гэжэ хэлгэхэ;

2) 9-дэхи статьягай 3-дахи пунктда «Оросой Холбоото Уласай сенаторнууд» гэхэн үгэнүүдые ханаха;

3) 10-дахи статьягай 2-дохи пунктда:

а) 5-дахи дотор пунктда «хунгагшадай эрх хуулиин хуралсалаар, комиссинуудай гэшүүдэй болон хунгалтын, бүгэдын ханал хурялгын бусад эмхидхэгшэдэй мэргэжэлтэ хуралсалаар» гэхэн үгэнүүдые «хунгагшадай эрх хуулиин соёл дээшлүүлгээр, хунгалта, бүгэдын ханал хурялга эмхидхэгшэдые болон хунгуулиин ябасын бусад хабаадагшэдые хургалгаар» гэжэ хэлгэхэ;

б) удаадахи удхатай 7.1-дэхи дотор пункт нэмэхэ:

«7.1) «Оросой Холбоото Уласай эрхэтэдэй хунгуулиин эрхэнүүдэй болон бүгэдын ханал хурялгада хабаадаха эрхын гол лаб найдуулганууд тухай» гэхэн Холбоото уласай хуулиин 27-дохи статьягай 1.2-1-дэхи пунктда заагдаһан харьяата газарнуудай тусхай комиссинуудай бүрин этигэмжэнүүдые хангалгада холбоото уласай бюджетһээ үгтэһэн мүнгэ гаргашалгы бээлүүлдэг;»;

- в) 10-дахи дотор пунктда «гүрэнэй засагай» гэхэн үгэнүүдые хаһаха;
4) удаадахи удхатай 14.1-дэхи статья нэмэхэ:

«14.1-дэхи статья. Комиссиин хандалгануудые хаража үзэлгын гурим

Эрхэтэдэй, тэдэнэй нэгэдэлнүүдэй, бусад эмхинүүдэй ба тэдэнэй тушаалта нюурнуудай хандалгануудые, тэрэ тоодо гомдолнуудые Комисси «Оросой Холбоото Уласай эрхэтэдэй хунгуулийн эрхэнүүдэй болон бүгэдын ханал хуряалгада хабаадаха эрхын гол лаб найдуулганууд тухай» гэхэн Холбоото уласай хуулийн 28.1-дэхи статьягаар тогтоогдоһон гуримаар Хууляар тогтоогдоһон эрхэ мэдэлэй ёһоор хаража үзэдэг.»;

5) 19-дэхи статьягай 1-дэхи пунктда «хунгагшадай ба хунгалта эмхидхэгшэдэй эрхэ хуулийн хуралсалаар» гэхэн үгэнүүдые «хунгагшадай эрхэ хуулийн соёл дээшэлүүлгээр, хунгалта, бүгэдын ханал хуряалга эмхидхэгшэдые ба хунгуулийн ябасын бусад хабаадагшэдые хургалгаар» гэжэ хэлгэхэ;

6) 20-дохи статьягай 4-дэхи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«4. Холбоото уласай хуулийн ёһоор холбоото уласай гүрэнэй засагай зургаануудта хунгалта, Оросой Холбоото Уласай бүгэдын ханал хуряалга бэлдэлгэдэ ба үнгэргэлгэдэ, оньһон хэрэгсэлнүүдые ашаглалгада ба хүгжөөлгэдэ, хунгагшадай эрхэ хуулийн соёл дээшэлүүлгэдэ, хунгалта, бүгэдын ханал хуряалга эмхидхэгшэдые ба хунгуулийн ябасын бусад хабаадагшэдые хургалгада, хунгуулийн комиссинуудай ажаябуулга хангалгада, зайһаа сахим дуугаа үгэлгэ үнгэргэлгыг хангахын тула Оросой Холбоото Уласай Түб хунгуулийн комиссиин бүрилдүүлһэн тусхай газар дэбисхэрэй комиссиин, «Оросой Холбоото Уласай эрхэтэдэй хунгуулийн эрхэнүүдэй болон бүгэдын ханал хуряалгада хабаадаха эрхын гол лаб найдуулганууд тухай» гэхэн Холбоото уласай хуулийн 27-дохи статьягай 1.2-1-дэхи пунктда заагдаһан тусхай харьяата газарай комиссинуудай бүрин этигэмжэнүүдые хангалгада холбоото уласай бюджетһээ Комиссида үгтэһэн мүнгэнэй тоосооной дансануудые нээхэ ба эрхилхэ, бүридхэхэ, тоосохо ба эльгээхэ гуримыг Оросой Холбоото Уласай Түб хунгуулийн комисси Оросой Холбоото Уласай Түб банктай зүбшэн баталдаг.

Буряад Уласай гүрэнэй засагай зургаануудта, нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудта хунгалта, Буряад Уласай бүгэдын ханал хуряалга, нютагай бүгэдын ханал хуряалга бэлдэлгэдэ ба үнгэргэлгэдэ, оньһон хэрэгсэлнүүдые ашаглалгада ба хүгжөөлгэдэ, хунгагшадай эрхэ хуулийн соёл дээшэлүүлгэдэ, хунгалта, бүгэдын ханал хуряалга эмхидхэгшэдые ба хунгуулийн ябасын бусад хабаадагшэдые хургалгада, Комиссиин ажаябуулга хангалгада, холбоото уласай гүрэнэй засагай зургаануудта хунгалта бэлдэлгэдэ ба үнгэргэлгэдэ уласай бюджетһээ, нютагай бюджетһээ Комиссида үгтэһэн мүнгэнэй тоосооной дансануудые нээхэ ба эрхилхэ,

бүридхэхэ, тоосохо ба эльгээхэ гуримые Комисси Оросой Холбоото Уласай Түб банкын Буряад Уластахи газар дэбисхэрэй эмхи зургаантай зүбшэн баталдаг.

Мүнгэн Оросой Холбоото Уласай Түб банкын тоолон гаргалгын ба хадагалуурай туһа хангамжа бэелүүлдэг эмхи зургаануудта Комиссиин нээһэн тоосооной дансануудта эльгээгдэдэг, харин Комиссиин бүрин этигэмжэнүүдэй дэлгэрдэг дэбисхэр дээрэ тэдэнэй үгы хаань – «Оросой Сбербанк» гэхэн хуби ниилүүлһэн нээмэл бүлгэмэй халбаринуудта.

Холбоото уласай хуулийн ёһоор «Оросой Сбербанк» гэхэн хуби ниилүүлһэн нээмэл бүлгэмэй халбаринууд заагдаһан урьһаламжын эмхиин ба Комиссиин хоорондох хэлсээнэй ёһоор доодо шатын хунгуулийн комиссинуудта нээгдэһэн тоосооной дансануудаар үйлэнүүд тухай мэдээнүүдые Комиссида тушаадаг.».

2-дохи статья

«Буряад Уластахи нютагай засагай байгууламжын засаг даргын хунгалта тухай» гэхэн 2003 оной сентябрийн 17-ой № 417-III Буряад Уласай Хуулида (Буряад Уласай Хуулита шийдхэбэринүүдэй суглуулбари, 2003, № 9 (54); 2004, № 12 (69); 2005, № 3 (72), № 12 (81); 2006, № 6 – 7 (87 – 88), № 8 – 9 (89 – 90); 2007, № 3 (96), № 6 – 7 (99 – 100); 2008, № 4 – 5 (109 – 110), I хуби, № 6 – 7 (111 – 112); 2009, № 1 – 2 (118 – 119), № 3 – 5 (120 – 122), № 9 – 10 (126 – 127), № 11 – 12 (128 – 129); 2010, № 1 – 3 (130 – 132), № 4 – 5 (133 – 134), № 8 – 10 (137 – 139), № 11 – 12 (140 – 141); 2011, № 1 – 3 (142 – 144), № 4 – 5 (145 – 146), № 6 – 7 (147 – 148), № 8 – 10 (149 – 151), № 11 – 12 (152 – 153); 2012, № 4 (157), № 8 – 10 (161 – 163), № 11 (164), № 12 (165), I хуби; 2013, № 11 (176), I хуби; 2014, № 1 – 2 (178 – 179), № 5 (182); 2017, № 3, I хуби, № 6 – 7; «Бурятия» сонин, 2003, сентябрийн 18; 2004, декабрийн 28; 2005, мартын 26; 2006, январийн 4, июлийн 11, сентябрийн 26; 2007, мартын 15, июлийн 3, июлийн 7; 2008, майн 13, майн 31, июлийн 1, июлийн 2; 2009, мартын 17, майн 13, октябрийн 13, октябрийн 17, декабрийн 16; 2010, мартын 13, майн 15, октябрийн 9, октябрийн 14, октябрийн 16, ноябрийн 11, декабрийн 7; 2011, мартын 16, майн 11, октябрийн 19, декабрийн 27; 2012, майн 15, октябрийн 16, ноябрийн 16, декабрийн 25; 2013, ноябрийн 21; 2014, мартын 14, майн 13, октябрийн 10, ноябрийн 18; 2015, майн 19, декабрийн 25; 2016, майн 13, июлийн 8; Буряад Уласай гүрэнэй засагай зургаануудай албан ёһоной портал (www.egov-buryatia.ru), 2013, ноябрийн 15; 2014, мартын 12, майн 8, октябрийн 9, ноябрийн 17; 2015, майн 5, декабрийн 18; 2016, мартын 9, майн 7, июлийн 8; 2017, мартын 10, июлийн 10; 2018, мартын 15, майн 10, декабрийн 4, декабрийн 13; 2019, мартын 19, апрелин 29, октябрийн 8; 2020, майн 14, июлийн 15, сентябрийн 28, декабрийн 7; 2021, майн 5, июлийн 7, октябрийн 8; 2022, майн 11; «Мэдээсэлэй «Буряад үнэн» агентство» гэхэн сүлжээтэ хэблэл, 2022, ноябрийн 29; 2023, майн 2, июлийн

10, ноябриин 24; 2024, майн 2, юниин 6, ноябриин 27; 2025, мартын 10) удаахи хубилалтануудыг оруулха:

1) 3-дахи статьяда:

а) 30.1-дэхи пункт удаахи найруулгаар бэшэхэ:

«30.1) сахим дуугаа үгэлгын согсо – хунгагшадта сахим дуугаа үгэлгэ үнгэргэхын тула үгтэдэг ба хунгагшадай мэдүүлхэн ханал тухай мэдээнүүдые хадагалхыг, дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тогтоохын тула тэдэниие дамжуулхыг гү, али хунгагшадай дуунуудыг оньхон аргаар тоолохыг, дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тогтоохыг болон харьяата газарай комиссийн дуугаа үгэлгын дүнгүүд тухай баримта гэршэлхэн данса хүсэлдүүлэн бэшэхыг хангадаг программын-оньхоной хэрэгсэл;»;

б) 42-дохи пункт удаахи найруулгаар бэшэхэ:

«42) сахим дуугаа үгэлгэ – саархан дээрэ бүтээгдэхэн бюллетень хэрэглэнгүй, сахим дуугаа үгэлгын согсо түхээрэлгэ хэрэглэн, хунгуулийн харьяата газарта дуугаа үгэлгэ;»;

в) 42.1-дэхи пунктда «, хунгагшын оньхон түхээрэлгэ дээрэ мэдээсэлэй ба теле-харилсаанай сүлжээнүүдээр орохо аргатай тусхай портал дээрэ табигдахан» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ;

г) 43-дахи пунктда «, зайһаа сахим дуугаа үгэлгын» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ;

2) 12-дохи статьяда удаахи удхатай 13-дахи пункт нэмэхэ:

«13. Оросой Холбоото Уласай хүн зон тухай мэдээнүүдтэй холбоото уласай ниитэ нэгэн мэдээсэлэй дансада байхан мэдээнүүд «Оросой Холбоото Уласай хүн зон тухай мэдээнүүдтэй холбоото уласай ниитэ нэгэн мэдээсэлэй данса тухай» гэхэн 2020 оной юниин 8-ай № 168-ФЗ Холбоото уласай хуулийн ёһоор комиссинуудта Оросой Холбоото Уласай хунгалта тухай хууляар хараалагдахан бүрин этигэмжэнүүдээ тэдэнэй бээлүүлхэ зорилгоор хэрэглэхын тула үгтэдэг.»;

3) 43-дахи статьяда:

а) 1-дэхи пунктда «ба хунгалта эмхидхэгшэдыг ба хунгагшэдыг хургалгаар» гэхэн үгэнүүдые «, хунгагшадай эрхэ хуулийн соёл дээшэлүүлгээр, хунгалта эмхидхэгшэдыг ба хунгуулийн ябасын бусад хабаадагшэдыг хургалгаар» гэжэ хэлгэхэ;

б) 7-дохи пункт удаахи найруулгаар бэшэхэ:

«7. Холбоото уласай хуулийн ёһоор нютагай засагай байгууламжын засаг даргын хунгалта бэлдэлгэдэ ба үнгэргэлгэдэ, оньхон хэрэгсэлнүүдые ашаглалгада ба хүгжөөлгэдэ, хунгагшадай эрхэ хуулийн соёл дээшэлүүлгэдэ, хунгалта эмхидхэгшэдыг ба хунгуулийн ябасын бусад хабаадагшэдыг хургалгада, хунгуулийн комиссинуудай ажаябуулга хангалгада зохистой комиссинуудта үгтэхэн мүнхэнэй тоосооной дансануудыг нээхэ ба эрхилхэ, бүридхэхэ, тоосохо ба эльгээхэ гуримыг Буряад Уласай хунгуулийн комисси Оросой Холбоото Уласай Түб банкын Буряад Уластахи газар дэбисхэрэй эмхи зургаантай зүбшэн баталдаг.

Мүнгэн Оросой Холбоото Уласай Түб банкын тоолон гаргалгын ба хадагалуурай туһа хангамжа бэелүүлдэг эмхи зургаанда комиссинуудта нээгдэһэн тоосооной дансануудта эльгээгдэдэг, харин Буряад Уласай дэбисхэр дээрэ тэрэнэй үгы хаань – «Оросой Сбербанк» гэхэн хуби ниилүүлһэн нээмэл бүлгэмэй халбариды.

Газар дэбисхэрэй һунгуулийн комиссинуудта мүнгэн «Оросой Сбербанк» гэхэн хуби ниилүүлһэн нээмэл бүлгэмэй халбаринуудта заагдаһан һунгуулийн комиссинуудта нээгдэһэн тоосооной дансануудта эльгээгдэдэг, банкын тоосооной дансын хэлсээндэ заагдаһан һунгуулийн комиссинуудай «Оросой Сбербанк» гэхэн хуби ниилүүлһэн нээмэл бүлгэмдэ тиимэ мүнгэ хэрэглэлгын хойноһоо хиналта бэелүүлхэ зорилгоор Буряад Уласай һунгуулийн комиссийн тоосооной дансаар хэгдэһэн үйлэнүүд тухай мэдээнүүдые үгэхые зүбшөөхэ тухай эрилтэ хараалагадаг.

Холбоото уласай хуулийн ёһоор «Оросой Сбербанк» гэхэн хуби ниилүүлһэн нээмэл бүлгэмэй халбаринууд заагдаһан урьһаламжын эмхийн ба Буряад Уласай һунгуулийн комиссийн хоорондохи хэлсээнэй ёһоор доодо шатын һунгуулийн комиссинуудта нээгдэһэн тоосооной дансануудаар үйлэнүүд тухай мэдээнүүдые Буряад Уласай һунгуулийн комиссида тушаадаг.

Һунгуулийн комиссинуудай тоосооной дансануудые нээхэ ба тоосооной дансануудаар үйлэнүүдые үнгэргэхэ талаар банкын туһа хангамжануудай түлөө түлбэри абтадаггүй. Банк заагдаһан тоосооной дансануудта байһан мүнгэ хэрэглэһэнэй түлөө олзын түрээс түлэдэггүй.»;

4) 44-дэхи статьяда:

а) 14-дэхи пунктн нэгэдэхи абзацта удаадахи удхатай мэдүүлэл нэмэхэ: «Һунгуулийн тусхай тоосооной данса бэээрээ байлтагүйгөөр (зайһаа) нээгдэжэ болохо.»;

б) 15-дахы пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«15. Нютагай засагай байгууламжын засаг даргын һунгалта үнгэргэхэдэ, заагдаһан тоосооной дансануудые нээлгын, эрхилэлгын ба хаалгын гуримые Буряад Уласай һунгуулийн комисси Оросой Холбоото Уласай Түб банкын Буряад Уластахи газар дэбисхэрэй эмхи зургаантай зүбшэн тогтоодог. Заагдаһан гуримаар бэээрээ байлтагүйгөөр (зайһаа) тусхай һунгуулийн тоосооной дансануудые нээхэ, эрхилхэ ба хааха онсолигууд тогтоогдодог. Һунгуулийн жасануудай мүнгэнэй оролго ба тэрэ тоодо үйлэ бүхэнөөр тус мүнгэ гаргашалга тухай бүридхэлгын ба тоосолгын гурим ба түхэлнүүдые Буряад Уласай һунгуулийн комисси тогтоодог.»;

5) 51-дэхи статьягай 3-дахы пунктн нэгэдэхи абзацта «, хэрбээ холбоото уласай хууляар ондоо гуримай тогтоогдоогүй хаань» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ;

б) 54-дэхи статьяда:

а) 10-дахы пунктда удаадахи удхатай мэдүүлэл нэмэхэ: «Хэрбээ һунгагшын гэмтээһэнэй орондо шэнэ бюллетень үгэхэ тухай дахин хандаа

haань, иимэ бюллетень үгэхэ тухай шийдхэбэриие харьяата газарай комисси абадаг.»;

б) 15-дахи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«15. Һунгалта үнгэргэхэдэ, сахим дуугаа үгэлгэ үнгэргэгдэжэ болохо. Сахим дуугаа үгэлгэ үнгэргэхэдэ, саарһан дээрэ бүтээгдэһэн бюллетеньгүүдые хэрэглэн, дуугаа үгэхэ арга боломжо хангагдаха ёһотой. № 67-ФЗ Холбоото уласай хуулийн ёһоор Буряад Уласай дэбисхэр дээрэ сахим дуугаа үгэлгэ үнгэргэхэ тухай шийдхэбэриие Оросой Холбоото Уласай Түб һунгуулийн комисси гү, али тэрэнэй даалгабаряар Буряад Уласай Һунгуулийн комисси абадаг. Сахим дуугаа үгэлгын, һунгагшадай дуунуудые тоололгын, дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тогтоолгын ба сахим дуугаа үгэлгын дүнгүүдые хараада абан, һунгалтын дүнгүүдые элирхэйлэлгын гуримые Оросой Холбоото Уласай Түб һунгуулийн комисси гү, али тэрэнэй даалгабаряар Буряад Уласай Һунгуулийн комисси тогтоодог.»;

7) 54.1-дэхи статьяда:

а) удаадахи удхатай 10.1-дэхи пункт нэмэхэ:

«10.1. Хэрбээ Буряад Уласай дэбисхэр дээрэ зайһаа сахим дуугаа үгэлгын ба сахим дуугаа үгэлгын нэгэ доро үнгэргэгдэжэ байгаа һаань, зайһаа сахим дуугаа үгэлгын гуримаар сахим дуугаа үгэлгын дүнгүүд зайһаа сахим дуугаа үгэлгын дүнгүүдтэ хараада абтаха гэжэ хараалагдажа болохо.»;

б) 13-дахи пунктын дүрбэдэхи мэдүүлэл хаһаха;

8) 58-дахи статьягай 35-дахи пунктда «гү, али тэрэнэй даалгабаряар Буряад Уласай Һунгуулийн комиссяар» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ.

3-дахи статья

«Буряад Уластахи нютагай засагай байгууламжын түлөөлэлгэтэ зургаанай һунгамалнуудай һунгалта тухай» гэхэн 2003 оной сентябрийн 17-ой № 419-III Буряад Уласай Хуулида (Буряад Уласай Хуулига шийдхэбэринүүдэй суглуулбари, 2003, № 9 (54); 2004, № 12 (69); 2005, № 3 (72), № 6 – 7 (75 – 76), № 12 (81); 2006, № 6 – 7 (87 – 88), № 8 – 9 (89 – 90); 2007, № 3 (96), № 6 – 7 (99 – 100); 2008, № 4 – 5 (109 – 110), I хуби, № 8 – 10 (113 – 115), № 11 (116); 2009, № 1 – 2 (118 – 119), № 3 – 5 (120 – 122), № 9 – 10 (126 – 127), № 11 – 12 (128 – 129); 2010, № 4 – 5 (133 – 134), № 8 – 10 (137 – 139), № 11 – 12 (140 – 141); 2011, № 1 – 3 (142 – 144), № 4 – 5 (145 – 146), № 6 – 7 (147 – 148), № 8 – 10 (149 – 151), № 11 – 12 (152 – 153); 2012, № 3 (156), № 4 (157), № 8 – 10 (161 – 163), № 11 (164), № 12 (165), I хуби; 2013, № 3 (168), № 11 (176); 2014, № 1 – 2 (178 – 179), № 5 (182); 2017, № 6 – 7; «Бурятия» сонин, 2003, сентябрийн 18; 2004, декабрийн 28; 2005, мартын 31, июнийн 29; 2006, январийн 4, июлийн 11, сентябрийн 26; 2007, мартын 15, июлийн 7; 2008, майн 13, майн 31, октябрийн 2, ноябрийн 6; 2009, мартын 17, майн 13, октябрийн 13, октябрийн 17, декабрийн 16; 2010, майн 15, октябрийн 9, октябрийн 14, октябрийн 16, ноябрийн 11; 2011, мартын 16, майн 11, октябрийн 19, декабрийн 27; 2012, мартын 16, майн 15, октябрийн

16, ноябрийн 16, декабрийн 25; 2013, мартын 14, ноябрийн 21; 2014, мартын 14, майн 13, ноябрийн 18; 2015, майн 19, декабрийн 25; 2016, мартын 11, майн 13, июлийн 8; 2017, июлийн 21; Буряад Уласай гүрэнэй засагай зургаануудай албан ёһоной портал (www.egov-buryatia.ru), 2013, ноябрийн 15; 2014, мартын 12, майн 8, ноябрийн 17; 2015, майн 5, декабрийн 18; 2016, мартын 9, майн 7, июлийн 4; 2017, июлийн 10, декабрийн 8; 2018, мартын 15, майн 10, июлийн 9, декабрийн 4, декабрийн 13; 2019, мартын 19, апрелийн 29, октябрийн 8; 2020, майн 14, июлийн 5, сентябрийн 28, декабрийн 7; 2021, майн 5, июлийн 7, октябрийн 8; 2022, майн 11; «Мэдээсэлэй «Буряад үнэн» агентство» гэхэн сүлжээтэ хэблэл, 2022, июлийн 8, ноябрийн 29; 2023, майн 2, июлийн 10, ноябрийн 24; 2024, майн 2, юниин 6; 2025, майн 7) удаадахи хубилалтануудыг оруулха:

1) 3-дахи статьяда:

а) 23.1-дэхи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«23.1) сахим дуугаа үгэлгын согсо – хунгагшадта сахим дуугаа үгэлгэ үнгэргэхын тула үгтэдэг ба хунгагшадай мэдүүлхэн ханал тухай мэдээнүүдыг хадагалхыг, дуугаа үгэлгын дүнгүүдыг тогтоохын тула тэдэниг дамжуулхыг гү, али хунгагшадай дуунуудыг оньһон аргаар тоолохыг, дуугаа үгэлгын дүнгүүдыг тогтоохыг болон харьяата газарай комиссийн дуугаа үгэлгын дүнгүүд тухай баримта гэршэлхэн данса хүсэлдүүлэн бэшэхыг хангадаг программын-оньһоной хэрэгсэл;»;

б) 34-дэхи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«34) сахим дуугаа үгэлгэ – саарһан дээрэ бүтээгдэхэн бюллетень хэрэглэнгүй, сахим дуугаа үгэлгын согсо түхээрэлгэ хэрэглэн, хунгуулийн харьяата газарта дуугаа үгэлгэ;»;

в) 34.1-дэхи пунктда «, хунгагшын оньһон түхээрэлгэ дээрэ мэдээсэлэй ба теле-харилсаанай сүлжээнүүдээр орохо аргатай тусхай портал дээрэ табигдаһан» гэхэн үгэнүүдыг нэмэхэ;

г) 35-дахи пунктда «, зайһаа сахим дуугаа үгэлгын» гэхэн үгэнүүдыг нэмэхэ;

2) 9-дэхи статьягай 2-дохи пунктда «арбан жэлээр» гэхэн үгэнүүдэй удаа «, хэрбээ холбоото уласай хууляар ондоогоор тогтоогдоогүй хаань,» гэхэн үгэнүүдыг нэмэхэ;

3) 13-дахи статьяда удаадахи удхатай 11-дэхи пункт нэмэхэ:

«11. Оросой Холбоото Уласай хүн зон тухай мэдээнүүдтэй холбоото уласай ниитэ нэгэн мэдээсэлэй дансада байһан мэдээнүүд «Оросой Холбоото Уласай хүн зон тухай мэдээнүүдтэй холбоото уласай ниитэ нэгэн мэдээсэлэй данса тухай» гэхэн 2020 оной юниин 8-ай № 168-ФЗ Холбоото уласай хуулийн ёһоор комиссинуудта Оросой Холбоото Уласай хунгалта тухай хууляар хараалагдаһан бүрин этигэмжэнүүдээ тэдэнэй бээлүүлхэ зорилгоор хэрэглэхын тула үгтэдэг.»;

4) 26-дахи статьяда:

а) 6-дахи пунктын арбан дүрбэдэхи абзацта «ба тус Хуулийн 24-дэхи статьягай 5-дахи пунктда заагдаһан дэбжүүлэгдэгшэдэй мэдүүлгын

буулгабаринуудаар» гэхэн үгэнүүдые «, тус Хуулийн 24-дэхи статьягай 5-дахи пунктда заагдаһан дэбжүүлэгдэгшэдэй мэдүүлгэнүүдэй буулгабаринуудаар болон дэбжүүлэгдэгшэдэй гүрэн түрын бодолгын намда, бусад нийтын нэгэдэлдэ хабаатай тухай мэдээнүүдые баталһан дансануудай буулгабаринуудаар (тус дансануудай тушаагдаһан ушарта)» гэжэ хэлгэхэ;

б) удаадахи удхатай 9-дэхи пункт нэмэхэ:

«9. Хэрбээеэ хунгалта эмхидхэжэ байһан хунгуулийн комиссийн дэбжүүлэгдэгшэдэй нэрэ тоолборие, нэгэ мандадтай (олон мандадтай) хунгуулийн тойрогуудаар дэбжүүлэгдэгшэдэй нэрэ тоолборие үнэлхээе арсаха тухай шийдхэбэриие хунгуулийн комиссийн тус Хуулийн 62-дохи статьягай 3-дахи ба 4-дэхи пунктнуудаар тогтоогдоһон гуримаар гү, али шүүлтын газараар болюулагданхай хаань, хунгалта эмхидхэжэ байһан хунгуулийн комисси тус Хуулийн 62-дохи статьягай 3-дахи пунктын «в» дотор пунктаар хараалагдаһан шүүлтын газарай зохистой шийдхэбэрийн хуулита хүсэндөө ороһон үдэрэй гү, али хунгуулийн комиссийн зохистой шийдхэбэрийн абтаһан үдэрэй удаа нэгэ үдэрэй үнгэрхэхөө орой бэшэ дэбжүүлэгдэгшэдэй энэ тоолборие үнэлхэ тухай асуудал дахин хаража үзэхэ ёһотой.»;

5) 28-дахи статьяда удаадахи удхатай 5.2-дохи пункт нэмэхэ:

«5.2. Тус Хуулийн 26-дахи статьягай 9-дэхи пунктаар хараалагдаһан ушарта дэбжүүлэгдэгшэдэй нэрэ тоолборие, нэгэ мандадтай (олон мандадтай) хунгуулийн тойрогуудаар дэбжүүлэгдэгшэдэй нэрэ тоолборие үнэлхэ тухай шийдхэбэри абахада, дэбжүүлэгдэгшэдэй нэрэ тоолборие, нэгэ мандадтай (олон мандадтай) хунгуулийн тойрогоор дэбжүүлэгдэһэн дэбжүүлэгдэгшые бүридхэлдэ абахын тула хэрэгтэй дансануудые зохистой хунгуулийн комиссида хууляар тогтоогдоһон тушааха болзорой дүүрэхэн хойно, зүгөөр хунгуулийн комиссийн тус шийдхэбэри абтаһан үдэрһөө табан үдэрэй үнгэрхэхөө орой бэшэ болон дуугаа үгэхэ үдэрэй урдахи арбан табан үдэрһөө орой бэшэ тушаажа болохо. Иимэ ушарта хунгуулийн комисси дэбжүүлэгдэгшые, дэбжүүлэгдэгшэдэй нэрэ тоолборие бүридхэлдэ абаха тухай, үгы гэбэл бүридхэлдэ абахаяа арсаха тухай шийдхэбэри тус статьягай 5.1-дэхи пунктда заагдаһан болзорой туршада, зүгөөр дуугаа үгэхэ үдэрэй урдахи найман үдэрһөө орой бэшэ абаха ёһотой.»;

б) 38-дахи статьяда:

а) 1-дэхи пунктда «ба хунгалта эмхидхэгшэдые ба хунгагшэдые хургалгаар» гэхэн үгэнүүдые «, хунгагшадай эрхэ хуулийн соёл дээшэлүүлгээр, хунгалта эмхидхэгшэдые ба хунгуулийн ябасын бусад хабаадагшэдые хургалгаар» гэжэ хэлгэхэ;

б) 7-дохи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«7. Холбоото уласай хуулийн ёһоор нютагай засагай байгууламжын засаг даргын хунгалта бэлдэлгэдэ ба үнгэргэлгэдэ, оньһон хэрэгсэлнүүдые ашаглалгада ба хүгжөөлгэдэ, хунгагшадай эрхэ хуулийн соёл дээшэлүүлгэдэ, хунгалта эмхидхэгшэдые ба хунгуулийн ябасын бусад хабаадагшэдые хургалгада, хунгуулийн комиссинуудай ажаябуулга хангалгада зохистой

комиссинуудта үгтэһэн мүнгэнэй тоосооной дансануудые нээхэ ба эрхилхэ, бүридхэхэ, тоосохо ба эльгээхэ гуримые Буряад Уласай Һунгуулийн комисси Оросой Холбоото Уласай Түб банкын Буряад Уластахи газар дэбисхэрэй эмхи зургаантай зүбшэн баталдаг. Мүнгэн Оросой Холбоото Уласай Түб банкын тоолон гаргалгын ба хадагалуурай туһа хангамжа бэелүүлдэг эмхи зургаанда комиссинуудта нээгдэһэн тоосооной дансануудта эльгээгдэдэг, харин Буряад Уласай дэбисхэр дээрэ тэрэнэй үгы хаань – «Оросой Сбербанк» гэхэн хуби ниилүүлһэн нээмэл бүлгэмэй халбарида. Газар дэбисхэрэй Һунгуулийн комиссинуудта мүнгэн «Оросой Сбербанк» гэхэн хуби ниилүүлһэн нээмэл бүлгэмэй халбаринуудта заагдаһан Һунгуулийн комиссинуудта нээгдэһэн тоосооной дансануудта эльгээгдэдэг, банкын тоосооной дансын хэлсээндэ заагдаһан Һунгуулийн комиссинуудай «Оросой Сбербанк» гэхэн хуби ниилүүлһэн нээмэл бүлгэмдэ тиимэ мүнгэ хэрэглэлгын хойноһоо хиналта бэелүүлхэ зорилгоор Буряад Уласай Һунгуулийн комиссийн тоосооной дансаар хэгдэһэн үйлэнүүд тухай мэдээнүүдые үгэхые зүбшөөхэ тухай эрилтэ хараалагдадаг.

Холбоото уласай хуулийн ёһоор «Оросой Сбербанк» гэхэн хуби ниилүүлһэн нээмэл бүлгэмэй халбаринууд заагдаһан урьһаламжын эмхиин ба Буряад Уласай Һунгуулийн комиссийн хоорондохи хэлсээнэй ёһоор доодо шатын Һунгуулийн комиссинуудта нээгдэһэн тоосооной дансануудаар үйлэнүүд тухай мэдээнүүдые Буряад Уласай Һунгуулийн комиссида тушаадаг.

Һунгуулийн комиссинуудай тоосооной дансануудые нээхэ ба тоосооной дансануудаар үйлэнүүдые үнгэргэхэ талаар банкын туһа хангамжануудай түлөө түлбэри абтадаггүй. Банк заагдаһан тоосооной дансануудта байһан мүнгэ хэрэглэһэнэй түлөө олзын түрэсэ түлэдэггүй.»;

7) 39-дэхи статьяда:

а) 15-дахи пунктда удаадахи удхатай мэдүүлэл нэмэхэ: «Һунгуулийн тусхай тоосооной данса бэеэрээ байлтагүйгөөр (зайһаа) нээгдэжэ болохо.»;

б) 17-дохи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«17. Һунгалта үнгэргэхэдэ, тус статьягай 15-дахи пунктда заагдаһан тоосооной дансануудые нээлгын, эрхилэлгын ба хаалгын гуримые Буряад Уласай Һунгуулийн комисси Оросой Холбоото Уласай Түб банкын Буряад Уластахи газар дэбисхэрэй эмхи зургаантай зүбшэлгөөр тогтоодог. Заагдаһан гуримаар тусхай Һунгуулийн тоосооной дансануудые бэеэрээ байлтагүйгөөр (зайһаа) нээхэ, эрхилхэ ба хааха онсолигууд тогтоогдодог. Һунгуулийн жасануудай мүнгэнэй оролго ба тэрэ тоодо үйлэ бүхэнөөр тус мүнгэ гаргашалга тухай бүридхэлгын ба тоосолгын гурим ба түхэлнүүдые Буряад Уласай Һунгуулийн комисси тогтоодог.»;

8) 46-дахи статьягай 3-дахи пунктын нэгэдэхи абзацта «, хэрбээ холбоото уласай хууляар ондоогоор тогтоогдоогүй хаань» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ;

9) 47-дохи статьягай 8.2-дохи пунктда «бюллетеньдэ дэбжүүлэгдэгшэдэй нэрэ тоолборинуудай түлөө» гэхэн үгэнүүдэй удаа «адли шрифтээр» гэхэн үгэнүүдые нэмэх;

10) 48-дахи статьяда:

а) 9-дэхи пунктда удаадахи удхатай мэдүүлэл нэмэх: «Хэрбэээ һунгагшын гэмтээһэнэй орондо шэнэ бюллетень үгэхэ тухай дахин хандаа һаань, иимэ бюллетень үгэхэ тухай шийдхэбэриие харьяата газарай комисси абадаг.»;

б) 14-дэхи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«14. Һунгалта үнгэргэхэдэ, сахим дуугаа үгэлгэ үнгэргэгдэжэ болохо. Сахим дуугаа үгэлгэ үнгэргэхэдэ, саарһан дээрэ бүтээгдэһэн бюллетеньүүдые хэрэглэн, дуугаа үгэхэ арга боломжо хангагдаха ёһотой. Буряад Уласай дэбисхэр дээрэ сахим дуугаа үгэлгэ үнгэргэхэ тухай шийдхэбэриие Оросой Холбоото Уласай Түб һунгуулиин комисси гү, али тэрэнэй даалгабаряар Буряад Уласай Һунгуулиин комисси абадаг. Сахим дуугаа үгэлгын, һунгагшадай дуунуудые тоололгын, дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тогтоолгын ба сахим дуугаа үгэлгын дүнгүүдые хараада абан, һунгалтын дүнгүүдые элирхэйлэлгын гуримые Оросой Холбоото Уласай Түб һунгуулиин комисси гү, али тэрэнэй даалгабаряар Буряад Уласай Һунгуулиин комисси тогтоодог.»;

11) 49.2-дохи статьяда:

а) удаадахи удхатай 10.1-дэхи пункт нэмэх:

«10.1. Хэрбэээ Буряад Уласай дэбисхэр дээрэ зайһаа сахим дуугаа үгэлгын ба сахим дуугаа үгэлгын нэгэ доро үнгэргэгдэжэ байгаа һаань, зайһаа сахим дуугаа үгэлгын гуримаар сахим дуугаа үгэлгын дүнгүүд зайһаа сахим дуугаа үгэлгын дүнгүүдтэ хараада абтаха гэжэ хараалагдажа болохо.»;

б) 13-дахи пунктын дүрбэдэхи мэдүүлэл хаһаха;

12) 52-дохи статьягай 35-дахи пунктда «гү, али тэрэнэй даалгабаряар Буряад Уласай Һунгуулиин комиссар» гэхэн үгэнүүдые нэмэх;

13) 58-дахи статьяда:

а) 6-дахи пунктда «ба (гү, али) нэмэлтэ» гэхэн үгэнүүдые хаһаха;

б) удаадахи удхатай 6.1-дэхи пункт нэмэх:

«6.1. Тус статьягай 8-дахи пунктаар хараалагдаһан ушарһаа бэшэндэ нютагай засагай байгууламжын зохистой түлөөлэлгэтэ зургаанай һунгамалнуудай нэмэлтэ һунгалта нютагай засагай байгууламжын тус түлөөлэлгэтэ зургаанай һунгамалнуудай гол һунгалта үнгэргэхэ жэлэй урдахи жэлдэ, мүн тус һунгалта үнгэргэхэ жэлдэ зарлагдадаггүй ба үнгэргэгдэдэггүй.»;

в) 8-дахи пунктда «харин тус статьягай 6-дахи пунктын ёһоор нэмэлтэ һунгалта үнгэргэлгэ хараалагдаагүй, тус Хуулиин 8-дахи статьягай 3-дахи пунктаар тогтоогдоһон болзрто үнгэргэгдэдэг шэнэ гол һунгалта зарлагдадаг» гэхэн үгэнүүдые «нютагай засагай байгууламжын тус түлөөлэлгэтэ зургаанай һунгамалнуудай гол һунгалта үнгэргэхэ жэлэй урдахи жэлдэ бүрин этигэмжэнүүдэй иимэ болзороо урид болюулагдаһан үдэрһөө

дүрбэн харын үнгэрхэхөө орой бэшэ нэмэлтэ хунгалта үнгэргэгдэдэг, харин тус зургаануудай хунгамалнуудай гол хунгалта үнгэргэхэ жэлдэ № 67-ФЗ Холбоото уласай хуулийн 10-дахи статьягай 4-дэхи пунктаар тогтоогдоһон болзорто үнгэргэгдэдэг шэнэ гол хунгалта зарлагдадаг» гэжэ хэлгэхэ.

4-дэхи статья

«Буряад Уласта нютагай бүгэдын ханал хуряалга тухай» гэхэн 2003 оной ноябрийн 28-ай № 492-III Буряад Уласай Хуулида (Буряад Уласай Хуулита шийдхэбэринүүдэй суглуулбари, 2003, № 11 (56); 2005, № 12 (81); 2006, № 10 – 11 (91 – 92); 2007, № 3 (96); 2009, № 3 – 5 (120 – 122), № 9 – 10 (126 – 127), № 11 – 12 (128 – 129); 2010, № 8 – 10 (137 – 139), № 11 – 12 (140 – 141); 2011, № 4 – 5 (145 – 146); 2012, № 3 (156), № 4 (157), № 12 (165), I хуби; 2013, № 3 (168); № 11 (176), I хуби; 2014, № 5 (178); 2017, № 6 – 7; «Бурятия» сонин, 2003, декабрийн 4; 2006, январийн 4, ноябрийн 24; 2007, мартын 15; 2009, майн 13, октябрийн 17, декабрийн 16; 2010, октябрийн 14, октябрийн 16, ноябрийн 11; 2011, майн 11, июлийн 13, октябрийн 19, декабрийн 27; 2012, мартын 16, майн 15, декабрийн 25; 2013, мартын 14, ноябрийн 21; 2014, майн 13, октябрийн 10, ноябрийн 18; 2015, мартын 17, майн 19, октябрийн 16; 2016, июлийн 8, октябрийн 7; Буряад Уласай гүрэнэй засагай зургаануудай албан ёһоной портал (www.egov-buryatia.ru), 2013, ноябрийн 15; 2014, майн 8, октябрийн 9, ноябрийн 17; 2015, мартын 13, майн 5, октябрийн 14; 2016, июлийн 4, октябрийн 5; 2017, июлийн 10, декабрийн 8; 2018, мартын 15, майн 10, декабрийн 13; 2019, апрелийн 29, октябрийн 8; 2020, июлийн 15, сентябрийн 28, декабрийн 12; 2021, июлийн 7, октябрийн 8; «Мэдээсэлэй «Буряад үнэн» агентство» гэхэн сүлжээтэ хэблэл, 2022, ноябрийн 29, декабрийн 26; 2023, майн 2, ноябрийн 24; 2024, ноябрийн 27) удаадахи хубилалтануудые оруулха:

1) 1-дэхи статьяда:

а) 29-дэхи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«29) сахим дуугаа үгэлгэ – саарһан дээрэ бүтээгдэһэн бюллетень хэрэглэнгүй, сахим дуугаа үгэлгын согсо түхээрэлгэ хэрэглэн, бүгэдын ханал хуряалгын харьяата газарта дуугаа үгэлгэ;»;

б) 29.1-дэхи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«29.1) сахим дуугаа үгэлгын согсо – нютагай бүгэдын ханал хуряалгын хабаадагшадта сахим дуугаа үгэлгэ үнгэргэхын тула үгтэдэг ба нютагай бүгэдын ханал хуряалгын хабаадагшадай мэдүүлхэн ханал тухай мэдээнүүдые хадагалхые, дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тогтоохын тула тэдэниие дамжуулхые гү, али нютагай бүгэдын ханал хуряалгын хабаадагшадай дуунуудые оньһон аргаар тоолохые, дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тогтоохые болон харьяата газарай комиссиин дуугаа үгэлгын дүнгүүд тухай баримта гэршэлхэн данса хүсэлдүүлэн бэшэхые хангадаг программын-оньһоной хэрэгсэл;»;

в) 30-дахи пунктда «, нютагай бүгэдын һанал хуряалгын хабаадагшын оньһон түхээрэлгэ дээрэ мэдээсэлэй ба теле-харилсаанай сүлжээнүүдээр орохо аргатай тусхай портал дээрэ табигдаһан» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ;

г) 31-дэхи пунктда «, зайһаа сахим дуугаа үгэлгын» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ;

2) 16-дахи статьяда удаадахи удхатай 18-дахи пункт нэмэхэ:

«18. Оросой Холбоото Уласай хүн зон тухай мэдээнүүдтэй холбоото уласай ниитэ нэгэн мэдээсэлэй дансада байһан мэдээнүүд «Оросой Холбоото Уласай хүн зон тухай мэдээнүүдтэй холбоото уласай ниитэ нэгэн мэдээсэлэй данса тухай» гэхэн 2020 оной июниин 8-ай № 168-ФЗ Холбоото уласай хуулийн ёһоор комиссинуудта Оросой Холбоото Уласай һунгалта тухай хууляар хараалагдаһан бүрин этигэмжэнүүдээ тэдэнэй бээлүүлхэ зорилгоор хэрэглэхын тула үгтэдэг.»;

3) 40-дэхи статьяда:

а) 4-дэхи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«4. Оросой Холбоото Уласай эрхэтэнэй нютагай бүгэдын һанал хуряалгын жасада һайн дуранай хандибые паспортаа гү, али эрхэтэнэй паспорт орлодог данса харуулан, хэлхээ холбооной таһагта, урьһаламжын эмхидэ эрхэтэн өөрынгөө мүнгэнһөө өөрөө оруулдаг. Хандиб оруулхадаа, эрхэтэн түлбэрийн дансада өөр тухайгаа удаадахи мэдээнүүдые заадаг гэбэл: обог, нэрэ, алдар, түрэхэн үдэр, ажаһуудаг газарайнгаа хаяг, паспортын гү, али тэрэниие орлодог дансын хэһэг ба дугаар, эрхэтэнэй харьяа тухай мэдээсэл.»;

б) 9-дэхи пунктда удаадахи удхатай мэдүүлэл нэмэхэ: «нютагай бүгэдын һанал хуряалгын жасын тусхай тоосооной данса бэээрээ байлтагүйгөөр (зайһаа) нээгдэжэ болохо.»;

4) 44-дэхи статьяда:

а) 8-дахи пунктда удаадахи удхатай мэдүүлэл нэмэхэ: «Хэрбээ нютагай бүгэдын һанал хуряалгын хабаадагшын гэмтээһэнэй орондо шэнэ бюллетень үгэхэ тухай дахин хандаа һаань, иимэ бюллетень үгэхэ тухай шийдхэбэриие харьяата газарай комисси абадаг.»;

б) 13-дахи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«13. Нютагай бүгэдын һанал хуряалга үнгэргэхэдэ, сахим дуугаа үгэлгэ үнгэргэгдэжэ болохо. Сахим дуугаа үгэлгэ үнгэргэхэдэ, саарһан дээрэ бүтээгдэһэн бюллетеньүүдые хэрэглэн, дуугаа үгэхэ арга боломжо хангагдаха ёһотой. Буряад Уласай дэбисхэр дээрэ сахим дуугаа үгэлгэ үнгэргэхэ тухай шийдхэбэриие Оросой Холбоото Уласай Түб һунгуулийн комисси гү, али тэрэнэй даалгабаряар Буряад Уласай һунгуулийн комисси абадаг. Сахим дуугаа үгэлгын, нютагай бүгэдын һанал хуряалгын хабаадагшадай дуунуудые тоололгын, дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тогтоолгын ба сахим дуугаа үгэлгын дүнгүүдые хараада абан, нютагай бүгэдын һанал хуряалгын дүнгүүдые элирхэйлэлгын гуримые Оросой Холбоото Уласай Түб һунгуулийн комисси гү, али тэрэнэй даалгабаряар Буряад Уласай һунгуулийн комисси тогтоодог.»;

5) 44.1-дэхи статьяда:

а) удаадахи удхатай 10.1-дэхи пункт нэмэхэ:

«10.1. Хэрбээ Буряад Уласай дэбисхэр дээрэ зайһаа сахим дуугаа үгэлгын ба сахим дуугаа үгэлгын нэгэ доро үнгэргэгдэжэ байгаа хаань, зайһаа сахим дуугаа үгэлгын гуримаар сахим дуугаа үгэлгын дүнгүүд зайһаа сахим дуугаа үгэлгын дүнгүүдтэ хараада абтаха гэжэ хараалагдажа болохо.»;

б) 13-дахи пунктын дүрбэдэхи мэдүүлэл хаһаха;

б) 48-дахи статьягай 32-дохи пунктда «гү, али тэрэнэй даалгабаряар Буряад Уласай Ёунгуулийн комиссар» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ.

5-дахи статья

«Буряад Уласай Арадай Хуралай Ёунгамалнуудай Ёунгалта тухай» гэхэн 2004 оной январин 6-ай № 603-III Буряад Уласай Хуулида (Буряад Уласай Хуулида шийдхэбэринүүдэй суглуулбари, 2003, № 12 (57); 2006, № 4 – 5 (85 – 86), № 8 – 9 (89 – 90); 2007, № 3 (96), № 4 – 5 (97 – 98), № 6 – 7 (99 – 100), № 8 – 9 (101 – 102); 2009, № 3 – 5 (120 – 122), № 9 – 10 (126 – 127), № 11 – 12 (128 – 129); 2010, № 8 – 10 (137 – 139), № 11 – 12 (140 – 141); 2011, № 1 – 3 (142 – 144), № 4 – 5 (145 – 146), № 6 – 7 (147 – 148), № 8 – 10 (149 – 151), № 11 – 12 (152 – 153); 2012, № 3 (156), № 4 (157), № 8 – 10 (161 – 163), № 12 (165), I хуби; 2013, № 3 (168), № 4 – 5 (169 – 170), № 11 (176), I хуби; 2014, № 1 – 2 (178 – 179), № 5 (182); 2017, № 3, I хуби, № 6 – 7; «Бурятия» сонин, 2004, январин 7; 2006, майн 16, сентябриин 26; 2007, мартын 15, майн 17, июлиин 7, августын 21; 2009, майн 13, октябриин 13, октябриин 17, декабриин 16; 2010, октябриин 9, октябриин 14, октябриин 16, ноябриин 11; 2011, мартын 16, майн 11, июлиин 12, октябриин 19, декабриин 27; 2012, мартын 16, майн 15, октябриин 16, декабриин 25; 2013, мартын 19, майн 14, ноябриин 21; 2014, мартын 14, майн 13, октябриин 10, ноябриин 18; 2015, майн 19, декабриин 25; 2016, июлиин 8; 2017, июлиин 21; Буряад Уласай гүрэнэй засагай зургаануудай албан ёһоной портал (www.egov-buryatia.ru), 2013, ноябриин 15; 2014, мартын 12, майн 8, октябриин 9, ноябриин 17; 2015, майн 5, декабриин 18; 2016, мартын 9, июлиин 4; 2017, мартын 10, июлиин 10; 2018, мартын 15, майн 10, июниин 5, декабриин 3; 2019, апрелиин 29, октябриин 8; 2020, майн 14, июлиин 15, сентябриин 28, декабриин 7; 2021, июлиин 7, октябриин 8; «Мэдээсэлэй «Буряад үнэн» агентство» гэхэн сүлжээтэ хэблэл, 2022, июлиин 8, ноябриин 29; 2023, апрелиин 27, июлиин 10, ноябриин 24; 2024, ноябриин 27) удаадахи хубилалтануудые оруулха:

1) 1-дэхи статьяда:

а) 32.1-дэхи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«32.1) сахим дуугаа үгэлгын согсо – Ёунгагшадта сахим дуугаа үгэлгэ үнгэргэхын тула үгтэдэг ба Ёунгагшадай мэдүүлхэн Ёанал тухай мэдээнүүдые хадагалхые, дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тогтоохын тула тэдэниие дамжуулхые гү, али Ёунгагшадай дуунуудые оньһон аргаар тоолохые, дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тогтоохые болон харьяата газарай комиссийн дуугаа үгэлгын

дүнгүүд тухай баримта гэршэлхэн данса хүсэлдүүлэн бэшэхые хангадаг программын-оньһоной хэрэгсэл;»;

б) 43-дахи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«43) сахим дуугаа үгэлгэ – саарһан дээрэ бүтээгдэһэн бюллетень хэрэглэнгүй, сахим дуугаа үгэлгын согсо түхээрэлгэ хэрэглэн, хунгуулийн харьяата газарта дуугаа үгэлгэ;»;

в) 43.1-дэхи пунктда «, хунгагшын оньһон түхээрэлгэ дээрэ мэдээсэлэй ба теле-харилсаанай сүлжээнүүдээр орохо аргатай тусхай портал дээрэ табигдаһан» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ;

г) 44-дэхи пунктда «, зайһаа сахим дуугаа үгэлгын» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ;

2) 8-дахи статьягай 2-дохи пунктда «арбан жэлээр» гэхэн үгэнүүдэй удаа «, хэрбээ холбоото уласай хууляар ондоогоор тогтоогдоогүй хаань,» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ;

3) 11-дэхи статьяда удаадахи удхатай 13-дахи пункт нэмэхэ:

«13. Оросой Холбоото Уласай хүн зон тухай мэдээнүүдтэй холбоото уласай ниитэ нэгэн мэдээсэлэй дансада байһан мэдээнүүд «Оросой Холбоото Уласай хүн зон тухай мэдээнүүдтэй холбоото уласай ниитэ нэгэн мэдээсэлэй данса тухай» гэхэн 2020 оной юниин 8-ай № 168-ФЗ Холбоото уласай хуулийн ёһоор комиссинуудта Оросой Холбоото Уласай хунгалта тухай хууляар хараалагдаһан бүрин этигэмжэнүүдээ тэдэнэй бээлүүлхэ зорилгоор хэрэглэхын тула үгтэдэг.»;

4) удаадахи удхатай 17.1-дэхи статья нэмэхэ:

«17.1-дэхи статья. Комиссинуудай хандалгануудые хаража үзэлгын гурим

Эрхэтэдэй, тэдэнэй нэгэдэлнүүдэй, бусад эмхинүүдэй ба тэдэнэй тушаалта нюурнуудай хандалгануудые, тэрэ тоодо гомдолнуудые комиссинууд № 67 Холбоото уласай хуулийн 28.1-дэхи статьягаар тогтоогдоһон гуримаар хууляар тогтоогдоһон эрхэ мэдэлэй ёһоор хаража үзэдэг.»;

5) 24-дэхи статьягай 15-дахи пунктда «ба тус Хуулийн 22-дохи статьягай 2-дохи пунктда заагдаһан дэбжүүлэгдэгшэдэй мэдүүлгэнүүдэй буулгабаринуудаар» гэхэн үгэнүүдые «, тус Хуулийн 22-дохи статьягай 2-дохи пунктда заагдаһан дэбжүүлэгдэгшэдэй мэдүүлгэнүүдэй буулгабаринуудаар болон дэбжүүлэгдэгшэдэй гүрэн түрын бодолгын намда, бусад ниитын нэгэдэлдэ хабаатай тухай мэдээнүүдые баталһан дансануудай буулгабаринуудаар (тус дансануудай тушаагдаһан ушарта)» гэжэ хэлгэхэ;

б) 43-дахи статьяда:

а) 1-дэхи пунктда «ба хунгалта эмхидхэгшэдые ба хунгагшэдые хургалгаар» гэхэн үгэнүүдые «, хунгагшадай эрхэ хуулийн соёл

дээшэлүүлгээр, хунгалта эмхидхэгшэдые ба хунгуулийн ябасын бусад хабаадагшэдые хургалгаар» гэжэ хэлгэхэ;

б) 6-дахи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«6. Холбоото уласай хуулийн ёһоор Арадай Хуралай хунгамалнуудай хунгалта бэлдэлгэдэ ба үнгэргэлгэдэ, оньһон хэрэгсэлнүүдые ашаглалгада ба хүгжөөлгэдэ, хунгагшадай эрхэ хуулийн соёл дээшэлүүлгэдэ, хунгалта эмхидхэгшэдые ба хунгуулийн ябасын бусад хабаадагшэдые хургалгада, хунгуулийн комиссинуудай ажаябуулга хангалгада Буряад Уласай Хунгуулийн комиссида, доодо шатын хунгуулийн комиссинуудта уласай бюджетһээ үгтэһэн мүнгэнэй тоосооной дансануудые нээхэ ба эрхилхэ, бүридхэхэ, тоосохо ба эльгээхэ гуримые Буряад Уласай Хунгуулийн комисси Оросой Холбоото Уласай Түб банкын Буряад Уластахи газар дэбисхэрэй эмхи зургаантай зүбшэн баталдаг. Мүнгэн Оросой Холбоото Уласай Түб банкын тоолон гаргалгын ба хадагалуурай туһа хангамжа бээлүүлдэг эмхи зургаанда Буряад Уласай Хунгуулийн комиссийн нээһэн тоосооной дансада эльгээгдэдэг, харин Буряад Уласай дэбисхэр дээрэ тэрэнэй үгы һаань – «Оросой Сбербанк» гэхэн хуби ниилүүлһэн нээмэл бүлгэмэй һалбариде. Тойрогой, газар дэбисхэрэй хунгуулийн комиссинуудта мүнгэн «Оросой Сбербанк» гэхэн хуби ниилүүлһэн нээмэл бүлгэмэй һалбаринуудта заагдаһан хунгуулийн комиссинуудта нээгдэһэн тоосооной дансануудта эльгээгдэдэг, банкын тоосооной дансын хэлсээндэ заагдаһан хунгуулийн комиссинуудай «Оросой Сбербанк» гэхэн хуби ниилүүлһэн нээмэл бүлгэмдэ тиимэ мүнгэ хэрэглэлгын хойноһоо хиналта бээлүүлхэ зорилгоор Буряад Уласай Хунгуулийн комиссийн тоосооной дансаар хэгдэһэн үйлэнүүд тухай мэдээнүүдые үгэхые зүбшөөхэ тухай эрилтэ хараалагадаг.

Холбоото уласай хуулийн ёһоор «Оросой Сбербанк» гэхэн хуби ниилүүлһэн нээмэл бүлгэмэй һалбаринууд заагдаһан урьһаламжын эмхийн ба Буряад Уласай Хунгуулийн комиссийн хоорондохи хэлсээнэй ёһоор тойрогой, газар дэбисхэрэй хунгуулийн комиссинуудта нээгдэһэн тоосооной дансануудаар үйлэнүүд тухай мэдээнүүдые Буряад Уласай Хунгуулийн комиссида тушаадаг.»;

7) 44-дэхи статьяда:

а) 10-дахи пунктда удаадахи удхатай мэдүүлэл нэмэхэ: «Хунгуулийн тусхай тоосооной данса бэээрээ байлтагүйгөөр (зайһаа) нээгдэжэ болохо.»;

б) 11-дэхи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«11. Тусхай хунгуулийн тоосооной дансануудые нээлгын, эрхилэлгын ба хаалгын гуримые Буряад Уласай Хунгуулийн комисси Оросой Холбоото Уласай Түб банкын Буряад Уластахи газар дэбисхэрэй эмхи зургаантай зүбшэн тогтоодог. Заагдаһан гуримаар бэээрээ байлтагүйгөөр (зайһаа) тусхай хунгуулийн тоосооной дансануудые нээхэ, эрхилхэ ба хааха онсолигууд тогтоогдодог. Хунгуулийн жасануудай мүнгэнэй оролго ба тэрэ тоодо үйлэ бүхэнөөр тус мүнгэ гаргашалга тухай бүридхэлгын ба тоосолгын гурим ба түхэлнүүдые Буряад Уласай Хунгуулийн комисси тогтоодог.»;

8) 45-дахи статьягай 11-дэхи пунктн нэгэдэхи абзацай хоёрдохи мэдүүлэл хаһаха;

9) 47-дохи статьягай 3-дахи пунктн нэгэдэхи абзацта «, хэрбээ холбоото уласай хууляар ондоогоор тогтоогдоогүй хаань» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ;

10) 49-дэхи статьягай 5-дахи пунктда «ниитэ нэгэн хунгуулиин тойрогто» гэхэн үгэнүүдэй удаа «адли шриффтээр» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ;

11) 50-дахи статьяда:

а) 9-дэхи пунктда удаадахи удхатай мэдүүлэл нэмэхэ: «Хэрбээ хунгагшын гэмтээһэнэй орондо шэнэ бюллетень үгэхэ тухай дахин хандаа хаань, иимэ бюллетень үгэхэ тухай шийдхэбэриие харьяата газарай комисси абадаг.»;

б) 15-дахи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«15. Хунгалта үнгэргэхэдэ, сахим дуугаа үгэлгэ үнгэргэгдэжэ болохо. Сахим дуугаа үгэлгэ үнгэргэхэдэ, саарһан дээрэ бүтээгдэһэн бюллетеньүүдые хэрэглэн, дуугаа үгэхэ арга боломжо хангагдаха ёһотой. Буряад Уласай дэбисхэр дээрэ сахим дуугаа үгэлгэ үнгэргэхэ тухай шийдхэбэриие Оросой Холбоото Уласай Түб хунгуулиин комисси гү, али тэрэнэй даалгабаряар Буряад Уласай хунгуулиин комисси абадаг. Сахим дуугаа үгэлгын, хунгагшадай дуунуудые тоололгын, дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тогтоолгын ба сахим дуугаа үгэлгын дүнгүүдые хараада абан, хунгалтын дүнгүүдые элирхэйлэлгын гуримые Оросой Холбоото Уласай Түб хунгуулиин комисси гү, али тэрэнэй даалгабаряар Буряад Уласай хунгуулиин комисси тогтоодог.»;

12) 50.1-дэхи статьяда:

а) удаадахи удхатай 10.1-дэхи пункт нэмэхэ:

«10.1. Хэрбээ Буряад Уласай дэбисхэр дээрэ зайһаа сахим дуугаа үгэлгын ба сахим дуугаа үгэлгын нэгэ доро үнгэргэгдэжэ байгаа хаань, зайһаа сахим дуугаа үгэлгын гуримаар сахим дуугаа үгэлгын дүнгүүд зайһаа сахим дуугаа үгэлгын дүнгүүдтэ хараада абтаха гэжэ хараалагдажа болохо.»;

б) 13-дахи пунктн дүрбэдэхи мэдүүлэл хаһаха;

13) 54-дэхи статьягай 28-дахи пунктда «гү, али Буряад Уласай хунгуулиин комиссиин даалгабаряар» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ;

14) 62-дохи статьяда:

а) 5-дахи пунктда «ба (гү, али) нэмэлтэ» гэхэн үгэнүүдые хаһаха;

б) удаадахи удхатай 5.1-дэхи пункт нэмэхэ:

«5.1. Тус статьягай 7-дохи пунктаар хараалагдаһан ушарһаа бэшэндэ Арадай Хуралай хунгамалнуудай нэмэлтэ хунгалта Арадай Хуралай хунгамалнуудай гол хунгалта үнгэргэхэ жэлэй урдахи жэлдэ, мүн тус хунгалта үнгэргэхэ жэлдэ зарлагдадаггүй ба үнгэргэгдэдэггүй.»;

15) 7-дохи пунктда «харин тус статьягай 5-дахи пунктн ёһоор нэмэлтэ хунгалта үнгэргэлгэ хараалагдаагүй, тус Хуулиин 4-дэхи статьягай 3-дахи пунктаар тогтоогдоһон болзорто үнгэргэгдэдэг шэнэ гол хунгалта зарлагдадаг» гэхэн үгэнүүдые «Арадай Хуралай хунгамалнуудай гол

хунгалта үнгэргэхэ жэлэй урдахи жэлдэ бүрин этигэмжэнүүдэй иимэ болзорһоо урид болюулагдаһан үдэрһөө дүрбэн һарын үнгэрхэхөө орой бэшэ нэмэлтэ хунгалта үнгэргэгдэдэг, харин Арадай Хуралай хунгамалнуудай гол хунгалта үнгэргэхэ жэлдэ тус Хуулийн 4-дэхи статьягай 3-дахи пунктаар тогтоогдоһон болзорто үнгэргэгдэдэг шэнэ гол хунгалта зарлагдадаг» гэжэ хэлгэхэ.

6-дахи статья

«Буряад Уласай бүгэдын һанал хуряалга тухай» гэхэн 2005 оной декабрийн 29-эй № 1449-III Буряад Уласай Хуулида (Буряад Уласай Хуулита шийдхэбэринүүдэй суглуулбари, 2005, № 12 (81); 2006, № 10 – 11 (91 – 92); 2007, № 3 (96), № 10 – 11 (103 – 104); 2009, № 3 – 5 (120 – 122), № 9 – 10 (126 – 127), № 11 – 12 (128 – 129); 2010, № 8 – 10 (137 – 139); 2011, № 4 – 5 (145 – 146), № 6 – 7 (147 – 148), № 8 – 10 (149 – 151), № 11 – 12 (152 – 153); 2012, № 3 (156), № 4 (157), № 8 – 10 (161 – 163), № 12 (165), I хуби; 2013, № 3 (168), № 11 (176), I хуби; 2014, № 5 (182); 2017, № 6 – 7; «Бурятия» сонин, 2006, январийн 4, ноябрийн 24; 2007, мартын 15, октябрийн 10; 2009, майн 13, октябрийн 17, декабрийн 16; 2010, октябрийн 9, октябрийн 14, октябрийн 16; 2011, майн 11, июлийн 13, октябрийн 19, декабрийн 27; 2012, мартын 16, майн 15, октябрийн 16, декабрийн 25; 2013, мартын 14, ноябрийн 21; 2014, майн 13, октябрийн 10, ноябрийн 18; 2015, мартын 17, майн 19; 2016, июлийн 8; Буряад Уласай гүрэнэй засагай зургаануудай албан ёһоной портал (www.egov-buryatia.ru), 2013, ноябрийн 15; 2014, майн 8, октябрийн 9, ноябрийн 17; 2015, мартын 13, майн 5; 2016, июлийн 4; 2017, июлийн 10; 2018, мартын 15, майн 10, декабрийн 13; 2019, апрелийн 29, октябрийн 8; 2020, июлийн 15, сентябрийн 28, декабрийн 7; 2021, июлийн 7, декабрийн 28; «Мэдээсэлэй «Буряад үнэн» агентствo» гэхэн сүлжээтэ хэблэл, 2022, июлийн 8, ноябрийн 29; 2023, майн 2, ноябрийн 24; 2024, майн 2, июлийн 9, ноябрийн 27) удаадахи хубилалтануудые оруулха:

1) 1-дэхи статьяда:

а) 18-дахи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«18) сахим дуугаа үгэлгын согсо – нютагай бүгэдын һанал хуряалгын хабаадагшадта сахим дуугаа үгэлгэ үнгэргэхын тула үгтэдэг ба нютагай бүгэдын һанал хуряалгын хабаадагшадтай мэдүүлхэн һанал тухай мэдээнүүдые хадагалхые, дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тогтоохын тула тэдэниие дамжуулхые гү, али нютагай бүгэдын һанал хуряалгын хабаадагшадтай дуунуудые оньһон аргаар тоолохые, дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тогтоохые болон харьяата газарай комиссийн дуугаа үгэлгын дүнгүүд тухай баримта гэршэлхэн данса хүсэлдүүлэн бэшэхые хангадаг программын-оньһоной хэрэгсэл;»;

б) 31-дэхи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«31) сахим дуугаа үгэлгэ – саархан дээрэ бүтээгдэһэн бюллетень хэрэглэнгүй, сахим дуугаа үгэлгын согсо түхээрэлгэ хэрэглэн, бүгэдын ханал хурялгын харьяата газарта дуугаа үгэлгэ;»;

в) 31.1-дэхи пунктда «, нютагай бүгэдын ханал хурялгын хабаадагшын оньһон түхээрэлгэ дээрэ мэдээсэлэй ба теле-харилсаанай сүлжээнүүдээр орохо аргатай тусхай портал дээрэ табигдаһан» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ;

г) 32-дохи пунктда «, зайһаа сахим дуугаа үгэлгын» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ;

2) 14-дэхи статьяда удаадахи удхатай 19-дэхи хуби нэмэхэ:

«19. Оросой Холбоото Уласай хүн зон тухай мэдээнүүдтэй холбоото уласай ниитэ нэгэн мэдээсэлэй дансада байһан мэдээнүүд «Оросой Холбоото Уласай хүн зон тухай мэдээнүүдтэй холбоото уласай ниитэ нэгэн мэдээсэлэй данса тухай» гэхэн 2020 оной июниин 8-ай № 168-ФЗ Холбоото уласай хуулиин ёһоор комиссинуудта Оросой Холбоото Уласай бүгэдын ханал хурялга тухай хууляар хараалагдаһан бүрин этигэмжэнүүдээ тэдэнэй бээлүүлхэ зорилгоор хэрэглэхын тула үгтэдэг.»;

3) 40-дэхи статьягай 6-дахи хубиие удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«6. Холбоото уласай хуулиин ёһоор бүгэдын ханал хурялга бэлдэлгэдэ ба үнгэргэлгэдэ, оньһон хэрэгсэлнүүдые ашаглалгада ба хүгжөөлгэдэ, һунгагшадай эрхэ хуулиин соёл дээшэлүүлгэдэ, бүгэдын ханал хурялга эмхидхэгшэдые ба ябасын бусад хабаадагшэдые һургалгада, комиссинуудай ажаябуулга хангалгада Буряад Уласай Һунгуулиин комиссида, бусад доодо шатын Һунгуулиин комиссинуудта уласай бюджетһээ үгтэһэн мүнгэнэй тоосооной дансануудые нээхэ ба эрхилхэ, бүридхэхэ, тоосохо ба эльгээхэ гуримые Буряад Уласай Һунгуулиин комисси Оросой Холбоото Уласай Түб банкын Буряад Уластахи газар дэбисхэрэй эмхи зургаантай зүбшэн баталдаг. Мүнгэн Оросой Холбоото Уласай Түб банкын тоолон гаргалгын ба хадагалуурай туһа хангамжа бээлүүлдэг эмхи зургаанда Буряад Уласай Һунгуулиин комиссиин нээһэн тоосооной дансада эльгээгдэдэг, харин Буряад Уласай дэбисхэр дээрэ тэрэнэй үгы һаань – «Оросой Сбербанк» гэхэн хуби ниилүүлһэн нээмэл бүлгэмэй һалбариде. Газар дэбисхэрэй Һунгуулиин комиссинуудта мүнгэн «Оросой Сбербанк» гэхэн хуби ниилүүлһэн нээмэл бүлгэмэй һалбаринуудта заагдаһан Һунгуулиин комиссинуудта нээгдэһэн тоосооной дансануудта эльгээгдэдэг, банкын тоосооной дансын хэлсээндэ заагдаһан Һунгуулиин комиссинуудай «Оросой Сбербанк» гэхэн хуби ниилүүлһэн нээмэл бүлгэмдэ тиимэ мүнгэ хэрэглэлгын хойноһоо хиналта бээлүүлхэ зорилгоор Буряад Уласай Һунгуулиин комиссиин тоосооной дансаар хэгдэһэн үйлэнүүд тухай мэдээнүүдые үгэхые зүбшөөхэ тухай эрилтэ хараалагадаг.

Холбоото уласай хуулиин ёһоор «Оросой Сбербанк» гэхэн хуби ниилүүлһэн нээмэл бүлгэмэй һалбаринууд заагдаһан урьһаламжын эмхиин ба Буряад Уласай Һунгуулиин комиссиин хоорондохи хэлсээнэй ёһоор доодо шатын Һунгуулиин комиссинуудта нээгдэһэн тоосооной дансануудаар

үйлэнүүд тухай мэдээнүүдые Буряад Уласай Һунгуулиин комиссида тушаадаг.»;

4) 41-дэхи статьягай 9-дэхи хубида удаадахи удхатай мэдүүлэл нэмэхэ: «Бүгэдын һанал хуряалгын жасын тусхай тоосооной данса бэеэрээ байлтагүйгөөр (зайһаа) нээгдэжэ болохо.»;

5) 42-дохи статьягай 11-дэхи хубиин хоёрдохи мэдүүлэл хаһаха;

6) 47-дохи статьягай 8-дахи хубида удаадахи удхатай мэдүүлэл нэмэхэ: «Хэрбээеэ нютагай бүгэдын һанал хуряалгын хабаадагшын гэмтээһэнэй орондо шэнэ бюллетень үгэхэ тухай дахин хандаа һаань, иимэ бюллетень үгэхэ тухай шийдхэбэриие харьяата газарай комисси абадаг.»;

7) 47.1-дэхи статьяда:

а) удаадахи удхатай 10.1-дэхи хуби нэмэхэ:

«10.1. Хэрбээеэ Буряад Уласай дэбисхэр дээрэ зайһаа сахим дуугаа үгэлгын ба сахим дуугаа үгэлгын нэгэ доро үнгэргэгдэжэ байгаа һаань, зайһаа сахим дуугаа үгэлгын гуримаар сахим дуугаа үгэлгын дүнгүүд зайһаа сахим дуугаа үгэлгын дүнгүүдтэ хараада абтаха гэжэ хараалагдажа болохо.»;

б) 13-дахи хубиин дүрбэдэхи мэдүүлэл хаһаха;

8) 51-дэхи статьягай 34-дэхи хубида «гү, али тэрэнэй даалгабаряар Буряад Уласай Һунгуулиин комиссар» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ.

7-дохи статья

«Буряад Уластахи газар дэбисхэрэй Һунгуулиин комиссинууд тухай» гэхэн 2013 оной мартын 7-ой № 3189-IV Буряад Уласай Хуулиин 6-дахи статьягай 1-дэхи хубиин 3-дахи пунктда (Буряад Уласай Хуулига шийдхэбэринүүдэй суглуулбари, 2013, № 3 (168), № 11 (176), I хуби; «Бурятия» сонин, 2013, мартын 14, ноябриин 21; 2015, октябриин 16; 2016, мартын 11; Буряад Уласай гүрэнэй засагай зургаануудай албан ёһоной портал (www.egov-buryatia.ru), 2013, ноябриин 15; 2015, октябриин 14; 2016, мартын 9, июлиин 4; 2018, мартын 15, майн 10, декабриин 13; 2019, октябриин 8; 2020, декабриин 7; 2021, июлиин 7; «Мэдээсэлэй «Буряад үнэн» агентство» гэхэн сүлжээтэ хэблэл, 2022, июлиин 8; 2023, майн 2, ноябриин 24; 2024, ноябриин 27) «Һунгагшадые эрхэ хуулиин һуралсалаар, комиссийн гэшүүдые болон Һунгалтын, бүгэдын һанал хуряалгын бусад эмхидхэгшэдые мэргэжэлтэ бэлэдхэлгээр» гэхэн үгэнүүдые «Һунгагшадай эрхэ хуулиин соёл дээшлүүлгээр, Һунгалта, бүгэдын һанал хуряалга эмхидхэгшэдые болон Һунгуулиин ябасын бусад хабаадагшадые Һургалгаар» гэжэ хэлгэн, хубилалта оруулха.

8-дахи статья

1. Тус Хуули албан ёһоор толилогдоһон үдэрэй удаа хүсэндөө орохо.

2. «Буряад Уластахи нютагай засагай байгууламжын засаг даргын Һунгалта тухай» гэхэн 2003 оной сентябриин 17-ой № 417-III Буряад Уласай

Хуулийн 44-дэхи статьягай 14-дэхи пунктын нэгэдэхи абзацай ба 15-дахи пунктын, 54-дэхи статьягай 10-дахи ба 15-дахи пунктнуудай дүримүүд (тус Хуулийн найруулгаар) 2026 оной январийн 1-эй удаа зарлагдахан хунгалта үнгэргэхэ ушарһаа бии болоһон хуулита харилсаануудта хэрэглэгдэхэ.

3. «Буряад Уластахи нютагай засагай байгууламжын түлөөлэлгэтэ зургаанай хунгамалнуудай хунгалта тухай» гэхэн 2003 оной сентябрийн 17-ой № 419-III Буряад Уласай Хуулийн 39-дэхи статьягай 15-дахи ба 17-дохи пунктнуудай, 48-дахи статьягай 9-дэхи ба 14-дэхи пунктнуудай дүримүүд (тус Хуулийн найруулгаар) 2026 оной январийн 1-эй удаа зарлагдахан хунгалта үнгэргэхэ ушарһаа бии болоһон хуулита харилсаануудта хэрэглэгдэхэ.

4. «Буряад Уласта нютагай бүгэдын ханал хуряалга тухай» гэхэн 2003 оной ноябрийн 28-ай № 492-III Буряад Уласай Хуулийн 40-дэхи статьягай 9-дэхи пунктын, 44-дэхи статьягай 8-дахи ба 13-дахи пунктнуудай дүримүүд (тус Хуулийн найруулгаар) 2026 оной январийн 1-эй удаа зарлагдахан нютагай бүгэдын ханал хуряалга үнгэргэхэ ушарһаа бии болоһон хуулита харилсаануудта хэрэглэгдэдэг.

5. «Буряад Уласай Арадай Хуралай хунгамалнуудай хунгалта тухай» гэхэн 2004 оной январийн 6-ай № 603-III Буряад Уласай Хуулийн 44-дэхи статьягай 10-дахи ба 11-дэхи пунктнуудай, 50-дахи статьягай 9-дэхи ба 15-дахи пунктнуудай дүримүүд (тус Хуулийн найруулгаар) 2026 оной январийн 1-эй удаа зарлагдахан хунгалта үнгэргэхэ ушарһаа бии болоһон хуулита харилсаануудта хэрэглэгдэхэ.

6. «Буряад Уласай бүгэдын ханал хуряалга тухай» гэхэн 2005 оной декабрийн 29-эй № 1449-III Буряад Уласай Хуулийн 41-дэхи статьягай 9-дэхи хубиин болон 47-дохи статьягай 8-дахи хубиин дүримүүд (тус Хуулийн найруулгаар) 2026 оной январийн 1-эй удаа зарлагдахан бүгэдын ханал хуряалга үнгэргэхэ ушарһаа бии болоһон хуулита харилсаануудта хэрэглэгдэдэг.

Буряад Уласай Толгойлогшо

А.С. ЦЫДЕНОВ

Улаан-Үдэ хото
2025 оной ноябрийн 22

№ 1243-VII